

vännäs

Dialogmöte Ö Spöland

2021-06-21

Historik under 1900-talet

- 1938 Spölandskatastrofen
- 1938 Invallningsförrättning Vännäs-Spöland
- 1940 Invallningsförrättning Spöland Östra
- 1949 Översvämning som aldrig blev en översvämning pga intakta vallar
- 1958 Stornorrfors
- 1995 höga flöden igen som visade brister på vallarna

Vad vi ska förhålla oss till

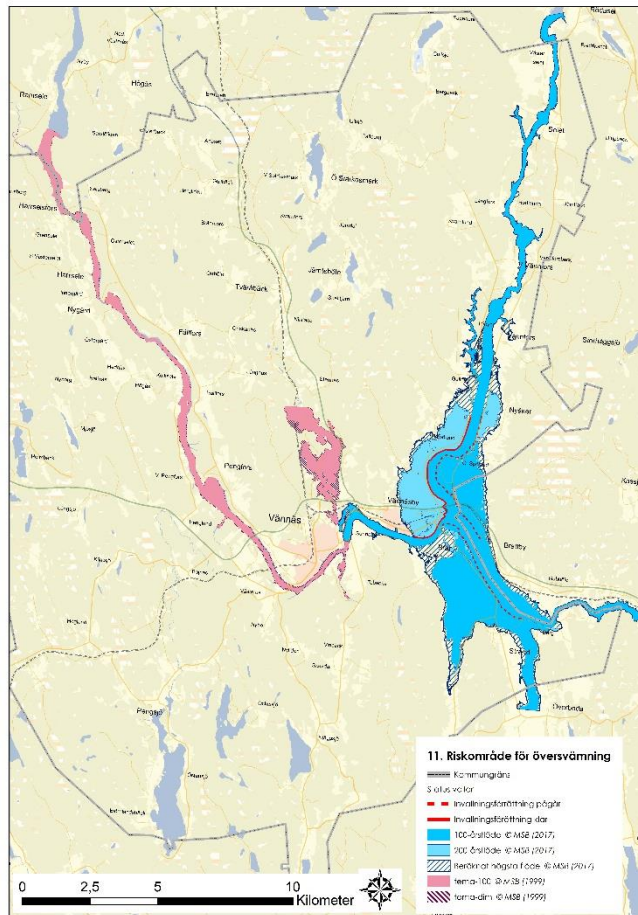
- Vallar ska finnas
- I dagsläget är inte vallarna på östra sidan Vindelälven kompletta
- Gamla förrättningarna bygger på fastighetsindelningen från 1938-1940
- Bergsforsen kommer inte att grävas ur/sprängas (avrinning till Natura 2000)
- Höjning av järnvägsbron är redan avvisat i miljödomstolen 2003

Riskområde

- Ljusblått 200-årsflöde
- Mörkblått 100-årsflöde

Karta från översiktsplanen baserad på beslutad riskhanteringsplan 2015

Fullmäktige beslutade 2018 om att under 2018 påbörja omprövning av de gamla invallningsföretagen

Vad gäller i dag utan åtgärd

Att inte underhålla vallarna är ett brott enligt miljöbalken

Blir det en översvämning som beror på att vallarna inte varit intakta blir samfälligheten skadeståndsansvarig

Försäkringsbolagen ser i dagsläget över försäkringslägen inom riskområden, t.ex. Skyfallen I Umeå hösten 2020

Vid översvämning kan försäkringsbolagen komma att kräva samfälligheten på kostnaderna

Ägarna till fastigheterna som bildar samfällighet (invallningsföretag) i de gamla förrättningsbesluten har ansvar för att vallarna är intakta oavsett om det finns aktiv styrelse eller ej.

Se bilaga 2.

I dagsläget ser det ut såhär

Det finns invallningsföretag, [karta finns i Bilaga 1](#)

Man kan inte välja att vara med eller ej

Befintliga deltagare har ansvar för vallarna

Personlig deltagare är ansvarig i och med att man äger en berörd fastighet, [medlemmarna redovisas i bilaga 2](#).

Pumpar och vissa korta vall sträckor som tillhör företagen sköts enligt avtal av Vattenfall sen Stornorrfors tillkomst.

Vilka vägar kan vi gå

Omprövning

Syssloman

Tillsyn enligt
miljöbalken

Omprövning

- Ansökan till mark- och miljödomstolen
- Ansökan om statsbidrag från MSB
- Arbetar om andelstalen till dagens läge
- Eventuell annan sträckning av vallen
- Eventuellt andra lösningar utifrån behov men ger samma funktion

Syssloman

- Styrelse ska finnas och sköter allt den har ansvar för
- Finns ingen styrelse kan Länsstyrelsen förordna en syssloman men, någon i samfälligheten måste begära det
- Sysslomannens uppdrag är
 1. försöka bilda en styrelse
 2. om inte det går driva företaget och dess verksamhet
- Samfälligheten finansierar syssloman och det som utför för företaget
- Om styrelse bildas upphör sysslomannens förordnande

Tillsyn enligt miljöbalken

- Det finns domar från 1938 och 1940 som **bestämmer att vallar ska finnas** och dessa **fastigheter** enligt bilaga 2 är ansvariga genom befintliga invallningsföretag
- Tillsyn
- Föreläggande om åtgärd
- Åtalsanmälan för att vallen inte är underhållen

Åtal för det som hänt, dvs. bakåtriktat

Föreläggande om det som ska göras, dvs framåtriktat

Ny ansökan om ombildning innebär

- Nytt invallningsföretag av de två befintliga
- Andelstalen räknas om utifrån de som har nytta av vallen inom båtnadsområdet
- De som har nytta av vallen ingår i företaget, se bilaga 3
- Andelstalen räknas dessutom om utifrån själva nyttans värde utifrån ett poängsystem, likt Brån. (lantmäterikartan gäller)
 - <1 ha 1 p
 - >1 ha 2 p
 - Ekonomibyggnad 1 p
 - Bostadshus/fritidshus 10 p
 - Samfälligheter 0 p
- Bostadshus/fritidshus uppförda på > +81,00 m, 0 p

Obs bilaga 3 är en lista på berörda fastigheter där detaljerna i poängen inte är klara utan endast ifyllda preliminärt. De korrigeras efter noggrann genomgång fastighet för fastighet.

Varför just nu?

- Ansökan om bidrag till MSB senast 1/8 för att hamna i **kölista** för fördelning av statliga medel.
- Fram till att vallarna inte är kompletta är ägare till fastigheterna skadeståndsansvariga om ett högt flöde eller ett 100-årsflöde kommer och ställer till med skada
- Flerårig process innan fysiska arbetet påbörjas (Brån tog 7 år från uppstart till bygget)
- Domstolsprocessen finansieras av Vattenfall och Vännäs kommun
- Kostnad för egna jurister får var och en ta själv
- Återuppbyggnaden finansieras av MSB och bygdeavgiftsmedel, dvs drabbar ingen fastighetsägare
- Ingen privat fastighetsägare har hittills drabbas av någon underhållskostnad (se V Spöland (25 år gammalt) Brån (2 år gammalt))

Vad händer nu

- Vi behöver **en sökande per äldre område** för att få in ansökningar till domstolen och till MSB.
- Syftet med ansökan till Mark- och miljödomstolen är att slå samman befintliga företag till ett, samt att uppdatera fastighetsägarna och andelstalen. Eventuellt även se på annorlunda sträckning.
- Därefter startar Mark- och miljödomstolen dialogen fullt ut med berörda och kommunen om det slutgiltiga förslaget.
- Processen är **långvarig** och under resans gång finns **goda möjlighet för ändringar och korrigeringar** utifrån vad vi kommer fram till. Vi måste börja arbetet för att nå i mål förhoppningsvis innan nästa 100-årsflöde, eller högt flöde.
- Mark- och miljödomstolen beslutar.
- Efter beslut av mark- och miljödomstolen och MSB påbörjas arbete.

Hur går vidare

- Vem kan skriva på för respektive område? Om det inte är klart idag så återkoppla till Tore senast 20 juli tore.forsberg@vannas.se, 070-2256546
- Lennart och Tore sammanställer ansökningshandlingar till MSB och till Mark- och miljödomstolen
- Handlingarna skrivs på och skickas in
- Mark- och miljödomstolen startar dialog och detaljarbetet pågår med sträckning av vallen, utseende och andra frågor.

Tvärslå som visar vallens preliminära höjd

Kontakta Viktoria Nilsson, mättekniker på Vännäs kommun om ni vill få en tillfällig markering av hur hög vallen blir om den ligger på +81,00 m. Det gör det lättare att se hur mycket ett återställande påverkar din fastighet.

Viktoria.nilsson@vannas.se

070-3526695

Sammanställning bilagor

- **Bilaga 1** karta över båtnadsområdet, de som har nytta av vallen och ligger inom Vännäs kommun, Umeå kommun hanteras i Brattby invallning
- **Bilaga 2** Andelsägare i dagsläget, baserat på förättningar 1938 och 1940
- **Bilaga 3** andelsägare vid ansökan, de som har nytta av vallen med preliminär poängsättning som korrigeras fastighet för fastighet under dialogskedet
- **Bilaga 4** är de frågor och svar som kom på mötet och kommer även att komplettera frågor och svar på kommunens hemsida.
- **Bilaga 5** exempel på hur en ansökan kan se ut